

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2 Facultatea	Istorie și Filosofie
1.3 Departamentul	Departamentul de Istorie Medievală, Premodernă și Istoria Artei
1.4 Domeniul de studii	Istorie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Istorie Zi

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Paleografie latină I						
2.2 Titularul activităților de curs	Acad. Prof. univ. dr. Ioan-Aurel Pop						
2.3 Titularul activităților de seminar	Acad. Prof. univ. dr. Ioan-Aurel Pop						
2.4 Anul de studiu	III	2.5 Semestrul	5	2.6. Tipul de evaluare	C	2.7 Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	Din care: 3.2 curs	1	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	Din care: 3.5 curs	14	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					24
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					20
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					60
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual		108			
3.8 Total ore pe semestru		150			
3.9 Numărul de credite		6			

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	• Nu este cazul
4.2 de competențe	• Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	• Sală de curs dotată cu aparatură de videoproiecție
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	• Sală de curs dotată cu aparatură de videoproiecție

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	1. Descifrarea manuscriselor medievale latinești redactate în diferite tipuri de grafii 2. Transcrierea și editarea unei surse istorice medievale în limba latină 3. Utilizarea, contextualizarea și analiza complexă (istorică, filologică, paleografică) a surselor primare medievale specifice evului mediu latin 4. Prezentarea orală și scrisă, în limba română, a cunoștințelor referitoare la această disciplină utilizând terminologia de specialitate
Competențe transversale	1. Îndeplinirea la termen, riguroasă și responsabilă, în condiții de eficiență și eficacitate, a sarcinilor profesionale 2. Respectarea principiilor eticii activității științifice, aplicarea riguroasă a regulilor de citare și respingerea plagiatului. 3. Căutarea, identificarea și utilizarea unor metode și tehnici eficiente de învățare. 4. Comunicarea orală și scrisă

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	• Cunoașterea și folosirea paleografiei latine și istoriei scrierii ca instrument de cercetare a istoriei medievale
7.2 Obiectivele specifice	• Familiarizarea cu specificul și istoricul disciplinei • Cunoașterea istoriei scrierii latine și recunoașterea diferitelor tipuri de scriere • Familiarizarea cu tehnica scrierii: materiale subiacente, instrumente de scris etc. • Cunoașterea instituțiilor emitente și păstrătoare de documente, a tipurilor de izvoare • Deprinderea studenților cu metodologia descifrării izvoarelor medievale latinești, întregirea prescurtărilor

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Obiectul paleografiei. Ramurile paleografiei. Noțiuni de terminologie.	Prelegere	
2. Începuturile cercetărilor paleografice	Prelegere	
3. Evoluția concepției și a metodei de cercetare în paleografia latină.	Prelegere	
4. Materiale folosite la scris și tehnica scrierii: papirus, pergament, hârtie	Prelegere	
5. Instrumente și cerneluri de scris folosite în Evul Mediu	Prelegere	
6. Forma manuscriselor, nașterea, circulația și păstrarea manuscriselor (I): cancelarii	Prelegere	
7. Forma manuscriselor, nașterea, circulația și păstrarea manuscriselor (II): scriptorii	Prelegere	
8. Forma manuscriselor, nașterea, circulația și păstrarea manuscriselor (III): arhive medievale	Prelegere	
9. Istoria scrierii latine (I): scrierea antică	Prelegere	
10. Istoria scrierii latine (II): scrierile regionale	Prelegere	

11. Istoria scrierii latine (III): scrierea carolingiană	Prelegere	
12. Istoria scrierii latine (IV): scrierea gotică	Prelegere	
13. Istoria scrierii latine (V): scrierea umanistă, scrierea modernă	Prelegere	
14. Recapitulare	Expunere, Dezbateri	
Bibliografie S. Jako, R. Manolescu, <i>Scrierea latină în Evul Mediu</i>, București, 1971. - Stiennon, Jacques, <i>Paléographie du Moyen Age</i>, Paris, 1973 (sau ediția a III-a, Paris, 1999). - Albert Derolez, <i>The Palaeography of Gothic Manuscript Books: From the Twelfth to the Early Sixteenth Century</i>, Cambridge University Press, 2003. - Armando Petrucci, <i>Breve storia della scrittura latina</i>, Roma, Bagatto Libri, 1992. - Guyotjeannin, Olivier (et alii), <i>Diplomatique Medievale</i>, Turnhout, 1993. - Pratesi, Alessandro, <i>Genesi e forme del documento medievale</i>, Roma, 1979 - Edroiu, Nicolae, <i>Introducere în științele auxiliare ale istoriei</i>, Cluj-Napoca, 1999. - Jakó, Sigismund [Zsigmond], <i>Paleografia latină cu referire la Transilvania</i>, în <i>Documente privind istoria României</i>, Introducere, I, București, 1956, pp. 169-227. - Idem, <i>Cercetarea izvoarelor medievale diplomatice în Transilvania</i>, în „Studii și materiale de istorie medie”, XVII, 1999, p. 15-26 și XVIII, 2000, 109-125. - Papahagi Adrian, Dincă Adinel-Ciprian, <i>Latin Palaeography and Codicology in Romania</i>. In: <i>Revue d'études anciennes et médiévales. Philosophie. Théologie. Sciences</i>, an 2007, vol. 5, nr. 5, p. 159-186.		
8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Principalele ediții de documente medievale privitoare la Transilvania: DIR, DRH, CDTrans	Expunere, Discuții pe marginea diferitelor corpusuri documentare	Disciplina are un pronunțat caracter practic, astfel materialele ilustrative ocupă un rol fundamental în procesul de predare; acestea reprezintă reproduceri de tip facsimil pe suport de hârtie după planșe din albumele paleografice, diplomatice, sigilografice sau imagini digitale difuzate cu mijloace electronice. Se va face apel și la ediții de texte sau la instrumente auxiliare de specialitate: lingvistice, paleografice, cronologice, toponimice etc.
2. Instrumente de lucru în studiul paleografiei: dicționare, glosare, instrumente de localizare și datare	Expunere, Discuții	
3. Tehnica scrierii latine: tipuri de prescurtări Descifrarea și transcrierea unui document (I): exerciții de lectură	Exerciții, fotocopii și xerocopii după documente latine medievale	
4. Tehnica scrierii latine: prescurtările, note tironiene Descifrarea și transcrierea unui document (I): exerciții de lectură și de traducere	Exerciții, Fotocopii și xerocopii după documente latine medievale	

5. Critica externă a documentului Descifrarea și transcrierea unui document (I): exerciții de lectură și de traducere	Exerciții, fotocopii și xerocopii după documente latine medievale	
6. Elemente de cronologie Descifrarea și transcrierea unui document (I): exerciții de datare	Exerciții, fotocopii și xerocopii după documente latine medievale	
7. Descifrarea și transcrierea unui document (II): critica externă, exerciții de lectură	Exerciții, fotocopii și xerocopii după documente latine medievale	
8. Elemente de analiză paleografică Descifrarea și transcrierea unui document (II): exerciții de lectură și traducere, exerciții de analiză a morfologiei scrisului	Exerciții, fotocopii și xerocopii după documente latine medievale	
9. Elemente de analiză paleografică Descifrarea și transcrierea unui document (II): Exerciții de lectură și traducere, exerciții de analiză a morfologiei scrisului	Exerciții, fotocopii și xerocopii după documente latine medievale	
10. Elemente de geografie istorică Descifrarea și transcrierea unui document (II): identificarea toponimelor menționate, exerciții de lectură și traducere	Exerciții, fotocopii și xerocopii după documente latine medievale	
11. Descifrarea și transcrierea unui document (III): critica externă, exerciții de lectură și traducere	Exerciții, fotocopii și xerocopii după documente latine medievale	
12. Descifrarea și transcrierea unui document (III): exerciții de lectură și traducere, exerciții de analiză a morfologiei scrisului	Exerciții, fotocopii și xerocopii după documente latine medievale	
13. Descifrarea și transcrierea unui document (III): exerciții de lectură și traducere, identificarea localităților, datarea documentului	Exerciții, fotocopii și xerocopii după documente latine medievale	
14. Recapitulare: identificarea edițiilor documentelor transcrise, verificarea și corectura transcrierilor	Exerciții, Discuție	
Bibliografie • <i>Documenta Romaniae Historica. C. Transilvania</i>. Vol. X-XVII. (1351-1390). București, 1977-2020. • <i>Documente privind istoria României. C. Transilvania</i>. I-IV. /1075-1350/. [Buc.] 1951-1955. • <i>Codex Diplomaticus Transsilvaniae. Diplomata, epistolae et alia instrumenta litteraria res Transsylvanas illustrantia/ Erdélyi Okmánytár. Oklevelek, levelek és más írásos emlékek Erdély történetéhez</i>, vol. I-V, Budapest, 1997-2021. • Cappelli Adriano, <i>Lexicon abbreviaturarum : usate nelle carte e nei codici, specialmente del Medio-Evo</i>, Milano : Ulrico Hoepli, 1929. • Andea Susana, Dincă Adinel-Ciprian, Gross Lidia, Răduțiu Aurel, <i>Glosar de latină medievală a documentelor care ilustrează istoria Transilvaniei, Moldovei și Munteniei</i>, Vol. I. București : Editura Academiei Române, 2010. • Guțu Gheorghe, <i>Dicționar latin-român</i>. București : Humanitas, 2020. • Suci Coriolan, <i>Dicționar istoric al localităților din Transilvania</i>. Iași : Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1967-1968.		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținutul disciplinei este elaborat în acord cu bibliografia de specialitate, românească și internațională

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Rezolvarea unor subiecte teoretice	Examen scris	50%
	Analizarea uneia sau a mai multor planșe facsimil din tematica abordată	Examen scris	50%
10.5 Seminar/laborator			
10.6 Standard minim de performanță			
Obținerea unui punctaj minim cumulat de 51% din punctajul maxim de 100%.			

Data completării

02.09.2024

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament

19.09.2024

Semnătura directorului de departament

